

Covid-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına Yönelik Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi

Ünzile TUNCA¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, unziletnc@gmail.com

 ORCID ID: 0000-0002-4194-429X

D. Neslihan BAY²

²Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, bayneslihan@gmail.com

 ORCID ID: 0000-0002-2656-0458

Makale Türü/Article Type
Araştırma Makalesi

IJPES
2022
Volume 3, Sayı 2
Sayfa/ Pages: 80-98

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijpes>

Makale Bilgisi/Article Info:

Geliş/Received :28.07.2022

Kabul/Accepted :12.12.2022

e-Yayın/e-Printed:20.12.2022

ÖZ

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgınının ortaya çıkışı eğitim alanında değişikliklere neden olmuştur. Bu süreçte eğitimin kesintiye uğramaması için farklı çözüm yolları aranmış ve uzaktan eğitim uygulamalarına geçilmiştir. Bu çalışmada Covid-19 salgın sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış, veriler yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yönteminden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ve ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü okullar kolay ulaşılabilir durum örnekleme göre Eskişehir merkez iline bağlı iki bağımsız anaokulu ve bir ilkökul bünyesindeki anasınıfları olarak belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme göre ise araştırmaya katılan öğretmenlerin en az 5 yıl mesleki kıdeme sahip olmaları ile 5 yaş grubu sınıflarında görev yapmaları ölçüt olarak belirlenmiş ve 17 okul öncesi öğretmeni araştırmaya katılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen veriler doküman halinde düzenlenmiş, kodlamalar yapılarak temalar oluşturulmuş ve öğretmenlerin doğrudan ifadelerine yer verilmiştir. Araştırmanın sonucunda Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik okul öncesi öğretmenleri çoğunlukla oyun etkinliklerini tercih ettiklerini, gösterip- yapırma yöntemini ve soru cevap tekniklerini kullandıklarını ifade etmiştir. Öğretmenlerin bu süreçte materyal olarak en fazla doğal materyallere yer verdikleri ve uzaktan eğitim sürecini Zoom programı ile gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine ve bu sürecin çocuklar üzerindeki etkilerine yönelik çoğunlukla olumsuz görüşler ifade ettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 salgını, okul öncesi eğitim, uzaktan eğitim, çocuk, öğretmen.

Investigating Pre-School Teachers' Views on Distance Education Applications during Covid-19 Pandemic

ABSTRACT

The appearance of Covid-19 affecting the whole world has led to some changes in the field of education. In this period, different solutions were looked for not to interrupt education, and distance education applications were started to be used. This study, it is aimed to assert the views of preschool teachers on distance education in the Covid-19 pandemic. In the study, a qualitative research method was used and the data were collected through a semi-structured interview method. The study group, convenience, and criterion sampling were used. For the research, two independent kindergartens and one elementary school kindergarten in the city center of Eskişehir were designated based on convenience sampling. According to criterion sampling, having at least 5 years of experience and working in 5 age group classes for the teachers participating in the study was set as criteria and 17 preschool teachers attended the study. Descriptive and content analysis were used to analyze the data acquired from the research. The data obtained were organized as documents, themes were created by coding, and teachers direct statements were included. As a result of the study, about the distance education applications, the preschool teachers stated that they mostly preferred game activities, show and practice methods, and questioning-answering techniques during Covid-19. It was found out that in this period, the teachers mainly gave natural materials a place in their lessons and carried out distance education via Zoom. It was ascertained that the teachers had negative opinions concerning distance education period and its effects of it on children.

Keywords: Covid-19 pandemic, preschool education, distance education, child, teacher.

Açıklama: Bu araştırma Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırmalar Sempozyumunda (2022) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Atf için: Tunca, Ü. & Bay, D.N. (2022). Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 80-98.



This is an open access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution and reproduction in any medium, provided the original authors and source are credited.

1.GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu andan 72 aya kadar geçen yılları kapsayan, bu yaş grubu çocukların bireysel özelliklerine uygun olarak gelişimlerini desteklemeyi hedefleyen (MEB, 2013), kendini ifade edebilme, özdenetim ve yaratıcılığı geliştirmeye imkan veren, zengin uyarıcılara sahip çevre olanakları sunan ve çocukların milli, manevi, kültürel ve ahlaki değerlere bağlılığını sağlayarak en doğru şekilde onlara yön veren, onları ilkokula hazırlayan sistemli ve bilinçli bir eğitim süreci olarak tanımlanabilir (Yılmaz, 2003; Tuğrul, 2006; Balat, 2012). Bu dönemde çocuğa verilecek olan eğitim olanakları, çocuğun ileriki yaşamına hazırlanmasında çok önemli rol oynamaktadır (Oktay, 2007).

Okul öncesi eğitim gören çocuklar, özgüvenleri yüksek, çevresi ile daha iyi iletişim kurabilen, istenmeyen davranışlarından daha çabuk vazgeçebilen, çevresiyle uyumlu bir kişilik geliştirebilen ve sosyal gelişimlerine destek olabilecek özellikleri daha çabuk kazanabilen bireyler olmaktadır (Tangüner, 2017, s. 20). Bu dönem sadece yetişkinliğe hazırlık süreci olarak değil, kendi başına önemli bir dönem olarak düşünülmelidir (Oktay, 1999. s.133). Bu kadar önemli bir dönemin tesadüflere bırakılmayacak kadar ciddi ve sistematik şekilde yönetilmesi gereklidir (Arı, 2005). Son zamanlarda ise erken çocukluk eğitimine ve kalitesine olan farkındalık, erken müdahale ile çocukların sahip olduğu dezavantajlı durumların belirlenmesi gibi etkenlerle hızla artmaktadır (Kaymak Eren, Çakmak Teloğlu ve İlhan, 2017). Bu eğitim, dezavantajlı çocukların akranlarıyla aralarındaki eşitsizliğin azaltılması ile ilgili fırsatlar da sağlamaktadır (Beşpınar ve Aybars, 2013).

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını başta sağlık olmak üzere ekonomi, sosyal hayat ve eğitim gibi birçok alanda değişikliklere neden olmuştur (Zhao, 2020). Covid-19 salgını sebebiyle 2019-2020 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında 194 ülkede okullar ülke genelinde kapatılmış ve tüm eğitim düzeylerinden öğrenci nüfusunun yaklaşık yarısına karşılık gelen 1,6 milyar öğrenci eğitime devam edememiştir (UNİCEF, 2020). Türkiye’de ise Mart ayının ikinci haftasında okullarda eğitime ara verilmiştir. Covid-19 salgını özellikle eğitim sistemlerinin bugüne kadar yüzleştiği en büyük sorunlardan birisi olmuştur. Eğitimin kesintiye uğramaması amacıyla uzaktan eğitim, ülkelerin zorunlu tercihi haline gelmiştir (Yıldırım, 2021).

Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimine bakıldığında bu teknolojinin 1700’lü yıllara kadar uzandığı görülmektedir. Uzaktan eğitimde ilk uygulamalar mektuplar aracılığı ile başlamıştır (Kırık, 2014). 1833 yılında verilen bir ilanda açık bir şekilde mektuplar kullanılarak öğrenim gerçekleştirileceği ifade edilmiştir (Çoban, 2013).

“Uzaktan eğitim” kavramsal olarak ilk kez Wisconsin Üniversitesi’nin 1892’de çıkardığı dergisinde “distance education” şeklinde ifade edilmeye başlanmıştır (Kaya, 2002). Uzaktan eğitim, farklı ortam ve çevrelerde bulunan eğitimcilerin ve öğrencilerin, eğitim faaliyetlerini dijital iletişim teknolojileri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi uygulamalarını ifade etmektedir (İşman, 1998). Başka bir tanıma bakıldığında ise uzaktan eğitim, yenilenen internet ve bilgisayar teknoloji kaynakları ile öğrencilere verilen eğitimde WEB tabanının kullanılması anlamını taşımaktadır (Keskin ve Kaya, 2020).

Türkiye’de ise uzaktan eğitime yönelik ilk adımlar 1927 yılında atılmıştır (Kırık, 2014). 2 Haziran 1927 tarihinde Milli Eğitim Bakanı, Müsteşar, Milli Talim ve Terbiye Azaları, 11 Maarif Emni ve Umum Müdürü bir araya gelerek Türkiye’de eğitimin temel sorunlarını ele almışlardır. Bu toplantıda gelişmiş ülkelere ait eğitim sistemleri incelenmiş olup Türkiye’deki eğitim alanındaki sorunun çözümünün mektup ile öğretim yöntemi yarar sağlayacağı konusunda karar kılınmıştır (Arar, 1999) Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan EBA (Eğitim Bilişim Ağı) ve televizyon aracılığı ile lise, ortaokul, ilkokul ve okul öncesinde yürütülmeye başlanmıştır. Özel okullara bakıldığında ise; EBA ve televizyonun dışında kendilerine ait çevrimiçi eğitim sistemlerini kullanmayı tercih etmektedirler. EBA Web, EBA Tv ve TRT izle uygulamasından paylaşılan dersleri takip edebilme imkanı sunulmaktadır (Akkaş ve Baysal, 2020).

Yaşadığımız çağın sunduğu imkanlar ise dijital öğrenmeyi, Covid-19 sürecinin bir kuralı haline getirmiştir (Karp ve McGowan, 2020). Bu süreçte öğretmenlerin deneyim ve görüşlerinin incelendiği pek çok araştırma ortaya konulmuştur. Bu süreçte eğitimin belirlenen hedeflere ulaşmasında öğretmenler anahtar rol oynamış ve onların uygulamaları ve yaşadıkları deneyimler uzaktan eğitimin başarısını arttırmada önemli bir bilgi kaynağı olmuştur. Demir ve Özdaş’ın (2020) Covid-19 sürecinde uzaktan eğitime yönelik ilkokul öğretmenlerinin

görüşlerini inceledikleri görülmüştür. Benzer şekilde Saygı (2021) da Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunları incelemiştir. Canpolat ve Yıldırım (2021) ise uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin deneyimlerini araştırmıştır. Türker ve Dünder (2020), uzaktan eğitim sürecinde rol alan lise öğretmenlerinin görüşlerini incelemiştir. Ancak ülkemizde ilgili araştırmalara bakıldığında okul öncesi eğitim alanında bu kaynağın yeterince ortaya konulmadığı ve sınırlı kaldığı görülmüştür (bkz. Altın ve Gündoğdu, 2021; Aral ve Kadan, 2021; Avcı ve Akdeniz, 2021; Yıldız ve Şahin, 2022). Yapılan araştırmada, Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri incelenerek alanyazına katkı sağlanmaya ve okul öncesi eğitimcilerine ve sorumlularına öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Covid-19 salgın sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaç soruları belirlenmiştir;

Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde;

- Uyguladıkları etkinlikler nelerdir?
- Etkinliklerde kullandıkları öğretim yöntem ve materyaller nelerdir?
- Çocukların etkinliklere katılımlarına yönelik düşünceleri nelerdir?
- Çocukların gelişim alanlarına yönelik etkileri hakkında düşünceleri nelerdir?
- Eğitimin verimliliğinin arttırılmasına yönelik önerileri nelerdir?
- Kişisel deneyimlerine yönelik görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Covid-19 salgın sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olgu ve olayların kendi doğal ortamları içinde gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek 2021). Bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri bütüncül ve gerçekçi bir şekilde incelenerek ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmada katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örneklem yönteminden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ve ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme önceden belirlenmiş ölçütleri sağlayan durum, nesne, olayları tespit etmek amacıyla kullanılmaktadır (Baltacı, 2018). Araştırmanın yürütüldüğü okullar kolay ulaşılabilir durum örnekleme göre Eskişehir iline bağlı merkez ilçelerindeki iki bağımsız anaokulu ve bir ilkokul bünyesindeki anasınıfları olarak belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme göre ise araştırmaya katılan öğretmenlerin en az 5 yıl mesleki kıdeme sahip olmaları ile 5 yaş grubu sınıflarında görev yapmaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu ölçütler doğrultusunda gönüllülük esasına dayalı 17 okul öncesi öğretmeni araştırmaya katılmıştır. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Özellikler	Kod	N	%
Cinsiyet	Kadın	17	100
	Erkek	-	-
Yaş	30-34	5	29
	35-39	6	35
	40+	6	35

Mesleki Deneyim	6-10 yıl	4	24
	10 yıl ve üstü	13	77
Mezun Olunan Okul Türü	Açık Öğretim	6	35
	Örgün Öğretim	11	65
Öğrenim Düzeyi	Ön Lisans	1	6
	Lisans	14	82
	Yüksek Lisans	2	12
Çalışılan Okul	İlköğretim Okulu	8	47
	Bağımsız Anaokulu	9	53
Sınıf Mevcudu	15 ve daha az	1	6
	16 ve daha fazla	16	94

Tablo 1 incelendiğinde yapılan araştırmaya katılan öğretmenlerinin tamamının kadın olduğu, 5 yaş grubu sınıflarında, yardımcı personelleri bulunmadan, yarım gün ve kadrolu bir şekilde çalıştıkları görülmüştür. Öğretmenlerin 5'i (%29) 30-34 yaş aralığı, 6'sı (%35) 35-39 yaş aralığı ve diğer 6'sı da (%35) 40 yaş üstü olduğu yer almaktadır. Öğretmenlerin 13'ünün (%77) 10 yıl üzeri ve 4'ünün (%24) 6-10 yıl aralığında mesleki deneyimleri olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin 11'inin (%65) örgün ve 6'sının (%35) da açık öğretim mezunları olduğu bilgileri yer almaktadır. Öğretmenlerin 14'ü (%82) lisans, 2'si (%12) ve 1'i (%6) ön lisans mezunu olduğu bilgileri görülmektedir. Öğretmenlerin 9'u (%53) bağımsız anaokulu ve 8'i (%47) de ilköğretim okul öncesi öğretmeni olarak görev yapmaktadırlar. Öğretmenlerin sınıf mevcutlarında 16'sının (%94) 16 ve daha üzeri, 1'inin (%6) ise 15 ve daha az öğrencisi bulunmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, görüşme sırasında sorulan soruların sırası ile cümle yapısının görüşmeci tarafından değiştirildiği ve bazı konuların ayrıntısına girilebildiği bir görüşme yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmada öğretmenlerin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime yönelik görüşleri ayrıntılı olarak belirlenmeye çalışılmıştır. Üç alan uzmanından görüş alınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu yedi açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Katılımcılar 17 okul öncesi öğretmeni olarak belirlenmiştir. Veriler, 2020 yılında öğretmenlerle ortalama 20 dakika süren yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşmelerde alınan ses kayıtları doküman haline getirilmiştir. Araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan görüşme soruları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Görüşme soruları

Görüşme Soruları

Uzaktan eğitim sürecinde hangi etkinlik türlerini uygulamayı tercih ettiniz? (Türkçe, Matematik, Fen ve Oyun vb.)

Uzaktan eğitim sürecinde hangi öğretim teknik ve yöntemlerini kullandınız?

Uzaktan eğitim sürecinde hangi öğretim materyallerini ve eğitim ortamlarını (dijital ve somut materyaller) kullandınız?

Uzaktan eğitim sürecinde çocukların çevrimiçi etkinliklere katılımları hakkında neler düşünüyorsunuz?

Uzaktan eğitim sürecinin çocukların gelişim alanlarını nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Uzaktan eğitim sürecinin verimliliğini arttırmak için önerileriniz nelerdir? (Öğretmen, program, materyal, yöntem, aile ve çocuk açılarından.)

Uzaktan eğitim sürecindeki yaşantılarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz? (Teknik aksaklıkları çözme, motivasyon, mesleki bilgiyi yansıtabilme durumu vb.)

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. Betimsel analiz tekniği görüşme yapılan bireylerin görüşlerinin çoğunlukla doğrudan alıntılanarak kullanıldığı bir tekniktir. Bu teknikte araştırmacı önceden belirlemiş olduğu temalara göre elde ettiği verileri özetleyip yorumlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). İçerik analizi ise, “sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunmadır” (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Betimsel analize göre öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, temalar ve alt temalar olarak belirlenmiştir. İçerik analizine göre ise elde edilen veriler kodlamalar yoluyla sınıflandırılarak temalar oluşturulmuştur. Analizler tablolar ve grafikler halinde düzenlenmiş, öğretmenlerin doğrudan ifadelerine yer verilerek yorumlanmıştır.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Kapsam (içerik) geçerliliği, ölçülmek istenen davranışın testi oluşturan maddelerce ne derece temsil edildiğine ilişkindir. (Baştürk, Dönmez ve Dicle, 2013) Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formunun kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla üç alan uzmanından görüş alınmıştır. Uzmanların önerileri doğrultusunda gerekli görülen değişiklikler yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Araştırmada güvenilirliği sağlamada bir diğer uygulama ise katılımcı teyididir. Katılımcılara çalışma bulgularının kendi düşüncelerini doğru yansıtmayı yansıtmadığı görüşme dokümanları sunularak teyit ettirilir (Başkale, 2016). Bu araştırmada katılımcı öğretmenlere görüşmelerdeki ifadeleri sunularak teyit etmeleri sağlanmıştır.

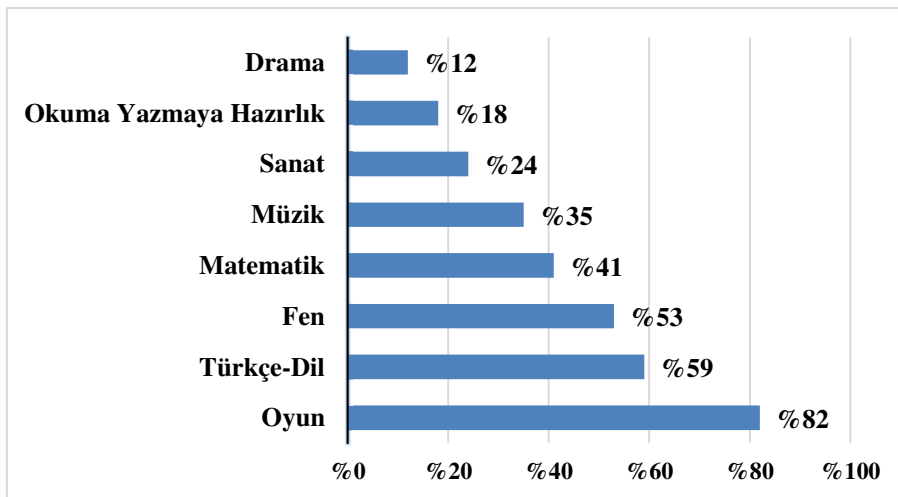
Ayrıca araştırmada kodlayıcı güvenilirliğine bakılmıştır. Kodlayıcı güvenilirliği birbirinden bağımsız olarak kodlanan verilerin ve kodların uzlaşma arayışı amacı ile karşılaştırılmasını içermektedir (Yaşar, 2018). Kodlamalar araştırmacılar tarafından bağımsız şekilde ayrı ayrı yapılmış, kodlamalar birbirleri ile karşılaştırılmış ve görüş ayrılıklarında uzlaşmaya varılarak kodlayıcı güvenilirliği sağlanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda doküman haline getirilen veriler, benzer kelime ve kavram tekrarları doğrultusunda kodlar, kodların ortak içeriğine yönelik kategoriler ve ilgili kategorileri temsil eden temalar altında araştırmacılar tarafından düzenlenmiştir. Araştırma soruları doğrultusunda grafikler ve tablolar halinde öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak verilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlere, Ö1, Ö2, Ö3 şeklinde kod verilmiştir.

3.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Uyguladıkları Etkinlikler

Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecindeki uyguladıkları etkinlik türlerini aşağıdaki grafikte verilmiştir.



Grafik 1. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin uyguladıkları etkinlik türleri

Grafik 1 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde en çok oyun (%82), Türkçe-dil (%59), fen (%53), matematik (%41), müzik (%35), sanat (%24), okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları (%18) ve drama (%12) etkinlik türlerini uyguladıklarını belirttikleri görülmüştür. Görüşmelerde öğretmenlerin ifadelerinden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

Ö2: “Tüm etkinlik türlerine yer vermeye çalıştım. Uyguladıkça çocuklar da gözlemlediğim genelde Türkçe etkinliklerinde sıkılıyorlar. Hem masa başı hem de ekran başı olunca çocuklar çok konsantre değillerdi. Bu yüzden oyun ve fen etkinliklerine daha çok ağırlık verdim. Materyal temin etmede ve katılımda sıkıntılar yaşandığı için sanat etkinliğine çok fazla yer vermedim.”

Ö6: “Bu süreçte dijital ortamda daha kolay uygulanabilecek Türkçe, müzik ve oyun etkinliklerini uygulamayı tercih ettim. Hikaye ve masal anlatımı kullandım. Matematik, fen ve drama etkinliklerine fazla yer vermedim.”

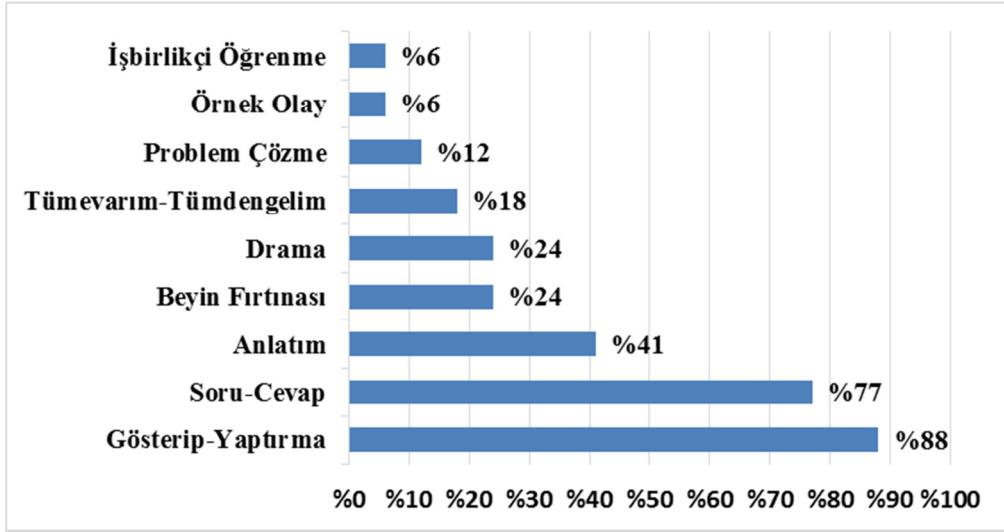
Ö10: “Türkçe (hikaye okuma, masal anlatma, parmak oyunları vb.), müzik ve oyun etkinliklerine ağırlık verdim. Matematik ve fen etkinliklerinde velilerimden yardım aldım. Sanat etkinliklerine çok fazla uygulama imkanım olmadı.”

Ö15: “Genellikle oyun, Türkçe-dil ve müzik etkinliklerini uyguladım. En az sanat etkinliklerine yer verdim.”

İfadelerde de görüldüğü gibi öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde çeşitli etkinlikler uyguladıkları söylenebilir.

3.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullandıkları Yöntemler

Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde dokuz farklı yöntem kullandıkları belirlenmiştir. Elde edilen temalar Grafik 2’de verilmiştir.



Grafik 2. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin kullandıkları yöntemler

Grafik 2 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecindeki canlı derslerde en çok gösterip yaptırma (88), soru cevap (77), anlatım (41), beyin fırtınası (24), drama (24), tümevarım tümdengelim (18), problem çözme (12), örnek olay (6) ve işbirlikçi öğrenme (6) yöntem ve tekniklerini kullandıklarını belirttikleri görülmüştür. Görüşmelerde öğretmenlerin ifadelerinden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

Ö2: “Sadece tek bir yöntem ve teknik olarak değil çocukları da sürece aktif bir şekilde dahil edecek şekilde soru cevap, gösterip yaptırma ve drama kullandım.”

Ö3: “Gösterip yaptırma, drama, sunuş yolu ile anlatım, örnek olay yöntemi, tümdengelim ve tümevarım yöntemini kullandım.”

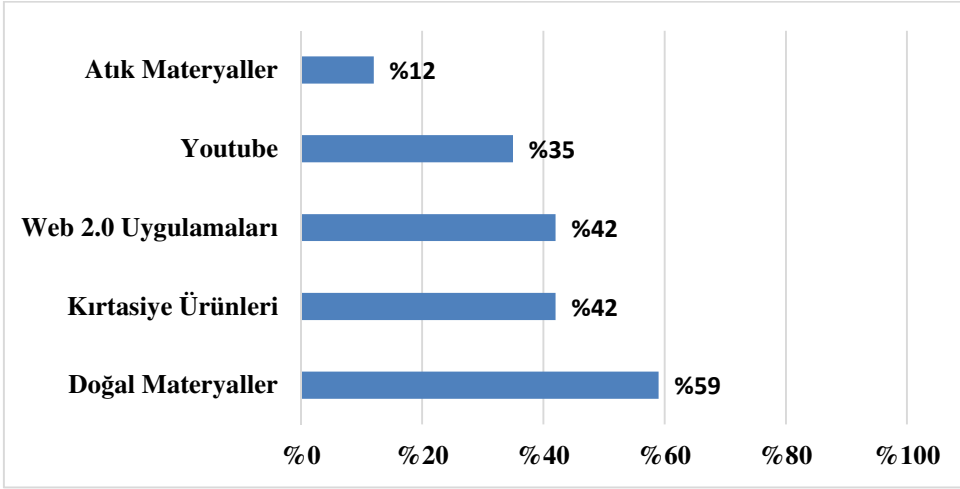
Ö13: “Gösterip-yaptırma, soru-cevap, anlatım, tümevarım, tümdengelim yöntemlerini tercih ettim.”

Ö14: “Beyin fırtınası, gösterip-yaptırma, tümdengelim, tümevarım, soru-cevap.”

Okul öncesi öğretmenlerinin yukarıdaki ifadelerinde de görüldüğü gibi uzaktan eğitim sürecinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmıştır.

3.3 Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullandıkları Materyaller ve Programlar

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları materyaller ve programlara yönelik elde edilen bulgular Grafik 3 ve Grafik 4’te sunulmuştur.



Grafik 3. Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları materyaller

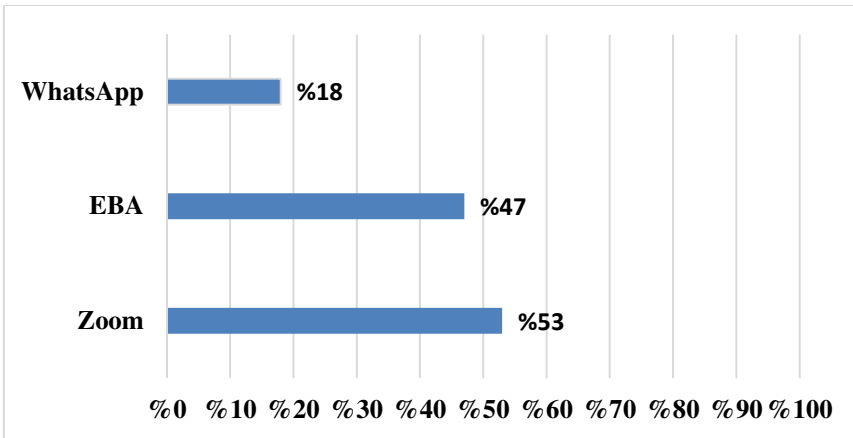
Grafik 3 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları materyaller somut materyaller ve dijital materyaller olmak üzere iki kategoride incelenmiştir. Öğretmenlerin somut materyaller olarak daha çok doğal materyaller (%59), kırtasiye ürünleri (%41) ve atık materyaller (%12); dijital materyaller olarak ise daha çok Web 2.0 Uygulamaları (%41) ve Youtube (%35) kullandıkları görülmüştür. Doğal materyal olarak meyve ve baklagiller, kırtasiye ürünleri karton, makas, eva, keçe; atık materyal olarak ise plastik şişeler kullandıklarını ifade etmişlerdir. Web 2.0 uygulamalarında Wordwall, Uniter, Quizizz, Quiever, Canva gibi uygulamalarını tercih ettikleri söylenmiştir. Öğretmenlerin ifadelerinin örnekleri aşağıda verilmiştir:

Ö1: “Quizizz, Canva, Wordwall, Uniter, Okuma Yazma Öğreniyorum uygulaması, Okuvarum gibi dijital ortam uygulamalarını kullandım. Sene başında akıllı bardaklar aldım. Evdeki malzemeler ile kuklalar yaptık.”

Ö7: “Dijital ortamda hazırlanmış oyunlar, slaytlar, hikayelerden yararlandım. Evdeki malzemeler ile deney malzemeleri kullandım.”

Ö16: “Genellikle evde bulunabilecek materyallerden yararlandım.”

İfadelerde de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenleri uzaktan eğitim sürecinde hem dijital hem somut olarak farklı materyaller ve programlardan yararlanmaktadır.



Grafik 4. Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları programlar

Grafik 4 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları programları en çok Zoom (%53), EBA (%47) ve Whatsapp (%18) olarak ifade ettikleri görülmüştür.

3.4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocukların Çevrimiçi Etkinliklere Katılımları Hakkında Görüşleri

Öğretmenlerin çocukları çevrimiçi etkinliklere katılımları temasına yönelik görüşlerinden ortaya çıkan kategori ve kodlar Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Uzaktan eğitim sürecinde çocukların etkinliklere katılım düzeyi

Tema	Kategoriler	Kodlar	f	%
Çocukların Etkinliklere Katılım Düzeyi	Olumlu	Aktif Katılım	6	35
	Olumsuz	Odaklanma Problemleri	4	24
		İletişim Problemleri	3	18

Yetişkin Müdahalelerinin Olması	3	18
Bağlantı Problemleri	2	12
Teknoloji Bilgi Donanım Eksikliği	2	12
Zaman Yönetiminde Yetersizlik	1	6
Yetişkin Destek İhtiyacı	1	6

Tablo 3 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerin çocukların çevrimiçi etkinliklere katılımlarına ilişkin görüşlerinin olumlu (%35,3) ve olumsuz (%64,7) olarak iki kategoride toplandığı görülmektedir. Öğretmenlerin çoğunluğunun görüş bildirdiği olumsuz kategorisinde yer alan kodlara bakıldığında en çok odaklanma problemleri (%23,5), iletişim problemleri (%17,6), yetişkin müdahalelerinin olması (%17,6), bağlantı problemleri (%11,8), teknolojik bilgi ve donanım eksikliği (%11,8), zaman yönetiminde yetersizlik (%5,9) ve yetişkin destek ihtiyacını (%5,9) ifade ettikleri görülmüştür. Olumlu kategoride ise aktif katılım (%35,3) ifade ettikleri görülmüştür. Bazı öğretmenlerin ifadelerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

Ö4: “Uzaktan eğitim sürecinde çocukların etkinliklere katılımlarının yüz yüze eğitim sürecinde olduğu gibi çok verimli olduğunu düşünmüyorum. Ailelerin çocuklarının yanlarında olması ve derse müdahaleleri oluyor. Bu da öğretmenler açısından hakimiyet ve sınıf yönetimi konusunda problem oluşturuyor. Çocukların ilgileri hemen dağılabiliyor.”

Ö9: “Çocukların ilgilerini ve dikkatlerini çekecek etkinliklere yer verdiğim katılm konusunda sıkıntı yaşamadım.”

Ö10: “Yüz yüze eğitim sürecindeki gibi aktif bir katılım olmadı.”

Ö12: “Çocukların dikkat süreleri kısa olduğu için çok zor bir süreçti. Onların ilgilerini cezbeden programlar hazırladım. Aksi takdirde sıkılıyorlar ve katılım göstermiyorlardı. Bir de büyükanne ve büyükbabaların müdahalesi çok fazlaydı. Bu süreçte daha çok ailelerin katılımları ile ilerledik.”

Bu görüşlerin yanı sıra Ö15 bazı ailelerin internet kullanımını zorunlu eğitim çağındaki kardeşlere tanımasından dolayı okul öncesi çocuklarının derslere katılım gösteremediklerini ifade ettiği görülmüştür.

3.5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimin Çocukların Gelişim Alanları Üzerine Etkisi Hakkında Görüşleri

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinin çocukların gelişim alanlarına etkileri temasına yönelik ortaya çıkan kategori ve kodlar Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin uzaktan eğitimin çocukların gelişimlerine yönelik görüşleri

Tema	Kategoriler	Kodlar	f	%
Uzaktan Eğitim Sürecinin Çocukların Gelişim Alanlarına Etkileri	Olumlu	Artan aile ilişkileri	1	6
		Dinleme ve izleme becerilerinin desteklenmesi	1	6
		Dijital teknoloji kullanım becerilerinin desteklenmesi	1	6
		Zamanın verimli geçirilmesi	1	6
Uzaktan Eğitim Sürecinin Çocukların Gelişim Alanlarına Etkileri	Olumsuz	Kaba ve ince motor becerilerin kazandırılmaması	9	53
		İletişim sorunları	7	41
		Kendini ifade etmede yetersizlik	7	41
		Sosyalleşememe ve olumsuz akran ilişkileri	7	41
		Kaygı bozukluğu	3	18
		Kazanım ve göstergeleri vermede sınırlılık	3	18
		Ekran bağımlılığı	2	12
		Dikkat eksikliği	2	12
		Özbakım becerileri gerçekleştirilmede yetersizlik	1	6
		Kurallara uymada yetersizlik	1	6

Tablo 4 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinin çocukların gelişim alanlarına etkileri temasında olumlu (%24) ve olumsuz (%76) kategoriler altında görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenler uzaktan eğitimin çocukların gelişimlerine olumlu kategorisinde 4 farklı kodlamaların yapıldığı,

artan aile ilişkiler (%5,9), dinleme ve izleme becerilerinin desteklenmesi (%5,9), dijital teknoloji kullanım becerilerinin desteklenmesi (%5,9) ve zamanın verimli geçirilmesi (%5,9) olarak belirlendiği görülmektedir. Öğretmenler olumsuz kategoride ise 10 farklı kod altında en fazla kaba ve ince motor becerilerin kazandırılmaması (%52,9), sonra sırasıyla iletişim sorunları (%41,2), kendini ifade etmede yetersizlik (%41,2), sosyalleşememe ve olumsuz akran ilişkileri (%41,2), kaygı bozukluğu (%17,6), kazanım ve göstergeleri vermede yetersizlik (%17,6), dikkat eksikliği (%11,8), ekran bağımlılığı (%11,8), kurallara uymada yetersizlik (%5,9) ve özbakım becerileri gerçekleştirilmede yetersizlik (%5,9) şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmüştür. Öğretmenlerin ifadelerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

Ö3: “Sosyal duygusal gelişimlerine ekran başında çok fazla bir katkı sağlayamadık ne yazık ki. Özbakım becerileri sürekli olarak aileleri tarafından karşılanan çocuklar bu duruma alıştıkları için yüz yüze eğitimde zorlandılar.”

Ö6: “Çocuklar için çok farklı bir deneyim oldu. Ekran başındasınız ve çocuklardan beklentilerinizi, kuralları, nasıl davranması gerektiğini öğretmek zorundasınız. Saygı duyma, birbirini bekleme, söz almak için öğretmenini ya da arkadaşını bekleme gibi. Çocuklara illa ki bir getirisi oldu. Bilgisayarı daha aktif kullanmayı, ebeveynleri olmadan Zoom’u kullanmayı öğrendiler. Daha çok oturarak bir eğitim süreci olduğu için hareket sınırlılığı yaşandı. Kaba motor gelişimlerini biraz olumsuz etkiledi. Dil gelişimlerinde karşılıklı bir iletişim sürecinde olduğumuz için sıkıntı yaşanmadı. Ben onlara da fırsat vererek kendilerini anlatabilme, ifade edebilme imkanları sundum. Bilişsel gelişimleri de olumlu bir şekilde desteklendi.”

Ö9: “Uzaktan eğitimin çocuklar üzerinde hem olumlu hem olumsuz etkileri oluştu. Olumlu olarak aileleri ile daha çok vakit geçirdiler. Olumsuz olarak ise sosyalleşememe ve sürekli teknoloji ile uğraştıkları için konuları ve kavramları tam olarak anlayamadılar.”

Ö12: “Hemen hemen her gelişim alanını kısıtladı ve kötü etkiledi. Ben yıllardır çocukları televizyondan, bilgisayardan uzak tutun, uzak tutulması gerekiyor derken çocukları kendi istegimizle bilgisayarın başına bağladık, hükmetmeye çalıştık. Bilgisayara bağımlı oldular. Bire bir göz teması bile kursan sınıftaki gibi olmadı. Sağlık açısından da kötü etkiledi. Dil gelişimi olarak da çok geriye çekti. Çünkü sadece biz anlatıyoruz. Çocuklara soru soruyoruz. Kısa cevaplar veriyorlar. Evde anne babaları ile de zaten bu şekilde konuşuyorlar. Bunlara ekstra bir eğitime katkısı olmadı. Motor gelişim açısından hareketleri kısıtlandı. Sadece ekran karşısında boş vakit geçirdiler. Özellikle deneyler ilgilerini çekti. Onların ilgilerini çektiğini fark edince ben de deneylere ağırlık verdim. Bir şeyler öğrendilerse o deneylerden biraz bir şeyler öğrendiler.”

Yukarıda belirtilen görüşlerin yanı sıra Ö5 çocukların hemen her gelişim alanını olumsuz etkilediğini, verimli olmadığını belirttiği görülmüştür. Ö7 ise uzaktan eğitimde tüm gelişim alanlarını tam anlamıyla verimli etkinlikler uygulayarak desteklediğini ifade ettiği görüşlerine ulaşılmıştır.

3.6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimin Verimliliğini Arttırmaya Yönelik Önerileri

Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitimin verimliliğini arttırmaya yönelik öneri temasında ortaya çıkan kod ve kategorileri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin uzaktan eğitimin verimliliğini arttırmaya yönelik önerileri

Tema	Kategoriler	Kodlar	f	%	
Öneriler	Çocuk	Çocuklara ön bilgilendirme yapılması	9	53	
		Aile	Ailelere ön bilgilendirme yapılması	8	47
			Aile müdahalelerinin önlenmesi	5	29
Materyal	Materyallere ulaşımın kolaylaştırılması	Teknolojik donanım eksikliğinin giderilmesi	4	24	
		Dijital materyallerin çeşitlendirilmesi	2	12	
		Öğretmen	Öğretmenin veli ile işbirliği içinde olması	2	12
Program	Uzaktan eğitime uyarlanmış program	Öğretmenin veli ile çocuğu takip etmesi	3	18	
		Eba’nın zenginleştirilmesi	2	12	
		Uygulama	Ders sürelerinin azaltılması	1	6
Yöntem	Farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması	Sınıf mevcutlarının azaltılması	3	18	
			1	6	

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitimin verimliliğini arttırmaya yönelik önerileri 14 farklı öneride buldukları ve önerilerin program (%24), öğretmen (%36), materyal (%48), yöntem (%6), aile (%76), çocuk (%53) ve uygulama (%18) olmak üzere 7 kategoride yer aldığı görülmektedir. Öğretmenlerin en fazla aile kategorisinde en az ise yöntem kategorisinde öneri ifade ettikleri görülmüştür. Kategorilere ve ortaya çıkan kodlara bakıldığında en fazla çocuk ve aile kategorisinde çocuklara ön bilgilendirme yapılması (%53), ailelere ön bilgilendirme yapılması (%47) ve aile müdahalelerin önlenmesi (%29); materyal kategorisinde materyallere ulaşımın kolaylaştırılması (%24), teknolojik donanım eksikliğinin giderilmesi (%12) ve dijital materyallerin çeşitlendirilmesi (%12); öğretmen kategorisinde öğretmenin veli ile iş birliği içinde olması (%18), öğretmenin ön hazırlığa ve etkinlik çeşitlerine dikkat etmesi (%12), öğretmenin veli ile çocuğu takip etmesi (%6); program kategorisinde uzaktan eğitime uyarlanmış program (%18), EBA'nın zenginleştirilmesi (%6); uygulama kategorisinde ders sürelerinin azaltılması (%12) ve sınıf mevcutlarının azaltılması (%6); son olarak yöntem kategorisinde ise farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması (%6) olarak önerilerde buldukları görülmüştür. Görüşmelerden bazı öğretmenleri ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö4: “Uzaktan eğitim sürecinin verimliliğini arttırmak için küçük gruplar halinde çalışma, çocuğun yalnız olması, materyallerin ulaşılabilirliğinin daha kolay olması gerekiyor. Ama en verimli çalışma ve kaliteli eğitim yüz yüze eğitimidir.”

Ö6: “Bu süreçte velinin katılımı ve desteği çok önemli; sonuçta çocuk ev ortamında. Bazı materyaller istiyordum ancak çok güzel hazırlık sağlayan veli de oluyordu ama malzemesi hazır olmayan çocuklar da oluyordu. “Öğretmenim ben de yok.”, “Öğretmenim ben getirmediğim ifadelerine çok şabıt oluyordum. Bu noktada tamamen veli desteği çok önemli. Benim düşüncem siz ne yaparsanız yapın aile desteği olmasa verimli bir süreç olmuyor.”

Ö8: “Bu süreçte çocukların daha aktif katılımları sağlanmalı.”

Ö10: “Öğretmen açısından yaş grubumuz küçük olduğu için bu konuyu, bu kazanımı uzaktan eğitime nasıl geçirebilirim diye sıkıntılar yaşadım. Bunun için öğretmenleri destekleyici programlar bakanlık tarafından verilebilir. Program açısından uzaktan eğitim sürecinde gerekli düzenlemeler yapılabilir. Ailelere ön bilgilendirme yapılabilir.”

Ayrıca Ö13 öneride bulunmamış, Ö15 ise görüşlerini “Okul öncesinde uzaktan eğitim mecbur kalınmadıkça tercih edilmemeli.” şeklinde ifade ettiği görülmüştür.

3.7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kişisel Deneyimlerine Yönelik Görüşleri

Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kişisel deneyimleri temasında ortaya çıkan kategori ve kodlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşantılarını olumlu/olumsuz olarak değerlendirmesi

Tema	Kategoriler	Kodlar	f	%
Öğretmenlerin Yaşantılarının Değerlendirilmesi	Olumlu	Yeni deneyimlerin keşfedilmesi	7	41
		Dijital teknoloji kullanım becerilerinin artması	4	24
	Olumsuz	Teknik aksaklıkların yaşanması	11	65
		Motivasyonun azalması	8	47
		Mesleki bilginin yansıtılamaması	8	47

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin kişisel deneyimlerini olumlu (%29) ve olumsuz (%71) olarak iki kategoride değerlendikleri görülmektedir. Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinin kendi deneyimlerini olumlu kategorisinde yeni deneyimlerin keşfedilmesi (%41) ve dijital teknoloji kullanım becerilerinin artması (%24) görüşleri belirlenirken olumsuz kategorisinde ise en fazla teknik aksaklıkların yaşanması (%65), motivasyonun azalması (%47) ve mesleki bilginin yansıtılamaması (%47) şeklinde ifadelerde ettikleri görülmüştür. Öğretmenlerin ifadelerin örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö2: “Okulda sadece öğretmen kimliğimizle varken evde eşiz, annemiz batta bizlerde birer evlat oluyoruz. Kendi açımdan küçük bir çocuğum olduğu için kapıyı kilitleyiyor, çocuğumu anneme emanet ederek derse giriyordum. Hem kendi evimden sesler gidebiliyor hem de ailelerin özel tartışmalarına bile mikrofon, görüntü açık kaldığı için şabıt olabiliyoruz. Teknik aksaklıkları ise bir şekilde sora sora öğrenmeye ve çözmeye çalıştım. Sınıfta öğrencilerimle daha rahatken uzaktan eğitim sürecinde aileler, akrabalar ve batta misafirlerin de önüne çıkmış oluyorsunuz. Bir nevi sahne performansı gibi bir şey oluyor. İster istemez beyecan

ve gerginlik yaşıyor. Stres oluyorsunuz. Bu yüzden mesleki bilgi böyle kısıtlı bir süreçte anlaşılabilir bir şey değil. Örneğin motivasyon açısından çocukların çok keyif alarak katılacaklarını düşündüğüm etkinliklerde beklemediğim geri dönüşü alamadığım, sıkıldıklarını gözlemlediğim zamanlar oldu. Tabiki bir B planı buldünüz ancak B planı olarak alternatif etkinlikler de bazen tutmayınca streslendiğimi, yetersiz hissettiğimi ve hatta terlediğimi hissettiğim zamanlar oldu. Benim için zor bir süreçti.”

Ö3: “Çocukların çevrimiçi etkinliklere katılmayışi motivasyonumu düşürdü. Derse hazırlık yapmak ve katılımın az olması insanı demoralize ediyor. Teknik aksaklıklar yaşandığı zaman velilere telefon yolu ile ulaşıp destek olmaya çalıştım. Yaş grubumuz küçük olduğu için tüm mesleki bilgimizi yansıtabilme durumumuz olmadı. Ancak farklı öğretim yöntem ve teknikler ile çocuklara ulaşmaya çalıştım. Çevrimiçi etkinliklere katılmayan çocuklar ile telefon ya da görüntülü konuşma yoluyla baği koparmamaya çalıştım. Oldukça zorlandım.”

Ö10: “Derslerde bağlanma konusunda sıkıntılar yaşadım. Diğer öğretmen arkadaşlarıma sora sora çözmeye öğrenmeye çalıştım. Eğer çözüme ulaşamıyorsam farklı yollar denedim. Mesela etkinlik güzel bir şekilde devam ederken internet gidebiliyor, bağlantı kopabiliyor. Motivasyon açısından kesinlikle yüz yüze eğitimi tercih ederim. Daha çok emek veriyorsunuz, daha çok yoruluyorsunuz. Okuldaki gibi elinizin altında araç-gereçler hazır bulunmuyor. Sürekli evde farklı çözüm ve yöntemler bulmak zorundasınız. Özellikle evde küçük çocuğunuz varsa bu süreç sizi oldukça yıpratıyor, çok zor oluyor. Bir defasında etkinlikte çok keyifli bir şekilde oyun oynarken ekran dondu ve bağlantıyı bir türlü sağlayamadık. Çocuk sayısı az olduğu için Whatsapp’a geçelim ve oradan devam edelim dedim. Bu kez de aileler bağlantı sağlayamadı. O an kötü oldum ve kendimi gerçekten çok çaresiz hissetmişim.”

Yukarıda ifade edilen görüşlerin yanı sıra Ö9 hiç sıkıntı yaşamadığını her şeyi gayet güzel bir şekilde ve verimli olarak uyguladığını, Ö15 başka bir cihaza bağlı kalarak ders yapmanın zor bir süreç olduğunu ve Ö17'nin ise çocuklarla iç içe olamadığı için verimli bir eğitim süreci olmadığını belirttiği görülmüştür.

4. TARTIŞMA

Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmadan elde edilen bulgular alan yazın doğrultusunda tartışılmış ve okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

4.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Uyguladıkları Etkinlikler

Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitimde oyun etkinliklerine ağırlık verdiği tespit edilmiştir. Alan yazına bakıldığında tüm dünyada erken çocukluk eğitim programlarında oyun, eğitimin merkezinde görülmekte ve eğitim sürecinin planlanması ve uygulanmasında en önemli araç olarak kullanılmaktadır (Koçyiğit ve Baydilek, 2015, s.13). Nitekim Thomas, Howard ve Miles'in (2006) yaptıkları araştırmada okul öncesi çocuklarının oyun etiketi ile yapılan etkinliklerde daha çok başarı gösterdikleri görülmüştür. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerinin de oyun etkinliğini uzaktan eğitim süreci içerisinde önemli bir uygulama aracı olarak gördüğü belirlenmiştir.

Benzer şekilde yapılan araştırmalarda da oyun etkinliklerinin Covid-19 salgın sürecinde öğretmenler tarafından tercih edilen etkinlikler arasında yer aldığı görülmüştür. İlgili araştırmalara bakıldığında Yıldırım'ın (2021) Covid-19 salgın sürecinde Türkiye'deki okul öncesi eğitimi incelediği araştırmasında okul öncesinde uzaktan eğitim etkinlikleri olarak oyun etkinliklerinin düzenlendiği aynı zamanda sanat, fen ve matematik etkinliklerine de yer verildiği belirtilmiştir. Duran'ın (2021) Covid-19 salgınının okul öncesi eğitime etkilerini incelediği araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitimde öncelikle oyun sonrasında sanat ve okuma yazma etkinliklerini uyguladıkları görülmüştür. Altın ve Gündoğdu'nun (2021) okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerini inceledikleri araştırmaya bakıldığında ise uzaktan eğitim programları kullanılarak en fazla interaktif etkinlikler uygulanmasına rağmen ikinci sırada oyun etkinliklerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Yaralı ve Kunduracı'nın (2022) okul öncesinde uzaktan eğitim sürecini değerlendirdikleri araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirdikleri canlı derslerde etkinlik türlerinden en fazla oyun ve Türkçe etkinliklerine yer verdikleri saptanmıştır. Genel olarak ilgili araştırmalarda da görüldüğü gibi uzaktan eğitim sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin ağırlıklı olarak oyun etkinliklerini tercih ettikleri görülmüştür.

4.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Materyaller

Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitimde materyal olarak daha çok doğal materyallere yer verdiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Dereobalı ve Özcan'ın (2018) erken çocukluk döneminde yapılandırılmamış materyallerle hikâye oluşturma'nın önemi ile ilgili araştırmasında, doğal materyallerin çocuğun gelişiminde önemli bir yere sahip olduğu ve okul öncesi dönem çocuklarının içerisinde buldukları sosyal etkileşim, çevrelerinde yer alan materyaller ve çocukların materyaller ile olan nitelikli etkileşimlerinin çocukların akademik becerilerini geliştirici yönde katkılar sağladığı görülmüştür. Thompson (1993) öğretmenlerin ücretsiz, kolay erişilebilir ve çevresel açıdan uygun olması nedeniyle patates, kum, kabuk, yabani ot, çam kozalakları, odun artıkları ve tohumlar da dâhil olmak üzere her türlü doğal materyali kullanmayı tercih ettiklerini belirlemiştir. Benzer şekilde Zembat ve arkadaşlarının (2020) okul öncesi eğitimde doğal ve artık materyallerin kullanımına yönelik öğretmen görüşlerini inceledikleri çalışmada, öğretmenlerin bu materyalleri özellikle sanat etkinliklerinde tercih ettikleri ve çocukların hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmaların mevcut araştırma sonucunu desteklediği görülmektedir.

Araştırmada bir diğer sonuç öğretmenlerin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim sürecini genellikle Zoom programını kullanarak gerçekleştirdiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Gündoğdu (2021) okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarını incelediği çalışmada, öğretmenlerin genellikle Zoom ve diğer uygulamaları kullandıklarını belirtmiştir. Konca ve Çakır'ın (2021) Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim ile okul öncesi eğitimden ilkökula geçiş hakkında veli görüşlerini inceledikleri çalışmada öğretmenlerin çoğunlukla Zoom ve EBA uygulamalarının kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Doğan ve Çevik'in (2022) salgın döneminde uzaktan eğitimin okul öncesi öğretmenlerine yansımalarını inceledikleri çalışmada da öğretmenlerin kendilerini geliştirerek farklı materyaller ile Zoom, EBA ve diğer uygulamaları kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırmalarda da öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde çoğunlukla Zoom programını tercih ettikleri görülmektedir.

Son olarak çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları öğretim yöntemlerinin çeşitlilik gösterdiği, çoğunlukla gösterip yaptırma yöntemi ve soru cevap yöntemini kullandıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Gösterip yaptırma yöntemi, uygulama düzeyindeki davranışları kazandırmaya yönelik, bir aracın nasıl çalıştırılacağı, bir işlemin basamaklar halinde nasıl uygulanacağını çocuklara alıştırmalar yaptırılarak uygulanan bir yöntemdir. Sönmez'in (2011) yaratıcı drama yöntemiyle bir oyun metnini incelediği çalışmada, gösterip yaptırma yönteminin çocukların uygulamaya dayalı duyuşsal becerilerinin yanı sıra motor becerilerinin desteklenmesinde de oldukça önem taşıdığını belirtmiştir. Göllü'nün (2018) anaokulunda kullanılan öğretim yöntemlerini incelediği çalışmada, öğretmenlerin çoğunlukla gösterip yaptırma yöntemini tercih ettikleri görülmüştür. Soru cevap yöntemi ise; karşılıklı iletişime dayanan, işlenen konuyla ilgili olarak çocukların bilgilerini yoklamaktan çok çocukları düşündürmek, önemli noktalara çocukların dikkatini çekmek ve cevapları çocuklara buldurmak amaçlarını taşıyan bir yöntemdir. Çocukların hatırlama, düşünme, muhakeme etme, analiz, sentez ve değerlendirme becerilerini geliştirir. Karademir, Kartal ve Türk'ün (2020) Türkiye'de okul öncesi sınıflarında fen eğitimini etkinliklerini inceledikleri çalışmada, çocukların becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için özellikle soru-cevap tekniği kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Mevcut çalışmada öğretmenlerin gösteri ve soru cevap yöntemlerini kullanmaları, çocukların gelişimlerini destekleme yönünde olumlu olarak değerlendirilebilir.

4.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocukların Etkinliklere Katılımlarına Yönelik Düşünceleri

Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime yönelik çoğunlukla odaklanma problemleri, iletişim problemleri ve yetişkin müdahaleleri gibi olumsuz görüş bildirdikleri ve uzaktan eğitim sürecinde tüm bu olumsuzlukların çocukların aktif katılımında eksikliği ortaya çıkardığı belirlenmiştir. İlgili araştırmalara bakıldığında Aral ve Kadan'ın (2021) Covid-19 salgın sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin

yaşadıkları problemleri inceledikleri araştırmada, öğretmenlerin katılım ve takip de sorunu yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Acar, Erbaş, Eryaman'ın (2021) da okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırmada, öğretmenler uzaktan eğitimin özellikle okul öncesi dönem çocuklarında istenen düzeyde bir etki bırakmadığı, çocukların etkinliklere karşı odaklanma sorunu yaşadıklarını, çocukların gelişimlerini takip etmenin güç olduğunu, etkinliklerin plan dâhilinde ilerleyemediği şeklinde olumsuz sonuçlar ortaya çıkardığı belirlenmiştir. Stites ve arkadaşlarının (2021) Covid-19 sırasında okul öncesi velilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırmada, çocukların ilgilerinin az olduğu ifade edilmiştir. Erkoca'nın (2021) uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisini incelediği araştırmasında da, çocukların derse olan ilgilerinin azlığı karşılaşılan bir problem olarak ortaya konulmuştur. Benzer şekilde Kuset, Özgem, Şaşmacıoğlu ve Güldal Kan'ın (2021) Covid-19 salgın sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini inceledikleri araştırmada da uzaktan eğitim sürecinin yüz yüze eğitime göre verimsiz olduğunu ancak salgın döneminde çocukların okulla olan bağlarının kopmaması için uzaktan eğitimin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Konca ve Çakır'ın (2021) Covid-19 salgın sürecinde okul öncesinde veli görüşlerinin inceledikleri araştırmada da okul öncesi dönem çocuklarının eğitim sürecine katılımında ciddi sorunlar olduğu, çocukların yarısından fazlasının uzaktan eğitime katılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca Kim'in (2020) araştırmasında çocukların çevrimiçi etkinliklere katılımlarının sosyokültürel çevrenin etkisiyle sunulan desteğe bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Göktaş, Ogelman ve Güngör'ün (2020) Covid-19 salgın sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini inceledikleri araştırmada çocukların %52 gibi bir oranla uzaktan eğitime hiç katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili araştırmalara bakıldığında mevcut araştırmanın olumsuz yönde ortaya çıkan sonucunu desteklediği söylenebilir.

4.4. Uzaktan Eğitim Sürecinin Çocukların Gelişim Alanlarına Etkileri

Okul öncesi öğretmenleri çoğunlukla Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitimin çocukların gelişim alanlarını olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Bu olumsuz etkiler, çocukların kaba-ince motor becerilerini desteklemede yetersiz olduğu, iletişim sorunlarının yaşandığı ve sosyalleşememe ile olumsuz akran ilişkileri gibi ifadelerle belirlenmiştir. Alan yazına bakıldığında çocukların, fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişiminin %70'i 0-6 yaş arasında tamamlanmaktadır. İlk çocukluk veya okul öncesi dönem olarak adlandırılan 0-6 yaş dönemi, çocuğun öğrenmesinin en yoğun olduğu, temel alışkanlıklarının, zihinsel yeteneklerinin en hızlı geliştiği ve biçimlendiği dönemdir (Yavuzer, 2002; akt. Erşan, 2020).

Yapılan araştırmalara bakıldığında Dönel ve Akgül'ün (2020) Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerini değerlendirdikleri araştırmalarında, çocukların uzaktan eğitim sürecinden olumsuz etkilendiği, tüm çocuklara aynı anda ulaşamadığı ortaya konulmuştur. Benzer şekilde İdoiaga ve arkadaşlarının (2020) Covid-19 salgınının çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine etkilerine baktıkları araştırmada da çocukların psikolojik, eğitimsel ve sosyal gelişimleri üzerinde yetersiz kaldığı ve bu konunun ele alınmasına ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yürek'in (2020) okul öncesi eğitimde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine yönelik görüşleri incelediği araştırmada katılımcıların çocukların sosyal-duygusal gelişim alanında sınırlılıklar yaşayacakları sonucuna ulaşılmıştır. Cordovil ve arkadaşlarının (2021) Covid-19 salgınının Portekiz'deki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar üzerindeki etkilerinin belirledikleri araştırmada da çocukların genel olarak özellikle fiziksel düzeydeki aktivitelerine olumsuz etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Stites ve arkadaşlarının (2021) Covid-19 sırasında okul öncesi velilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırmada, çocukların özellikle sosyal gelişim açısından eksik kaldığı görülmüştür.

Benzer şekilde Aral ve Kadan'ın (2021) salgın sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemleri inceledikleri araştırmada da uzaktan eğitim sürecinde çocukların gelişim alanlarının olumsuz etkilerinin izlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Clarke ve arkadaşlarının (2021) Covid-19 kısıtlamalarının okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkilerini inceledikleri araştırmada, çocukların sağlıklarını ve gelişimlerini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yıldız ve Şahin'in (2022) Covid-19 salgın sürecinde okul öncesi eğitimin öğretmenler açısından görüşlerini inceledikleri araştırmada da salgın sürecinde çocukların gelişimsel olarak olumsuz etkilendikleri, öğretmenlerin en çok motor ve sosyal-duygusal gelişim alanları ile ilgili kazanımlar

sağlamakta zorlandıklarını belirlenmiştir. İlgili araştırmaların da mevcut araştırmanın ortaya çıkan sonucunu desteklediği görülmektedir.

4.5. Uzaktan Eğitim Sürecinde Eğitimin Verimliliğinin Arttırılmasına Yönelik Öneriler

Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime yönelik bazı kategoriler altında önerileri belirlenmiştir. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda çoğunlukla çocuklara ve ailelere uzaktan eğitim süreci ile ilgili ön bilgilendirmeler yapılmasının gerekliliği tespit edilmiştir. Bununla birlikte aile müdahalelerinin önlenmesi, mevcut programın uzaktan eğitime göre revize edilmesi, materyallere ulaşımın kolaylaştırılması, ders sürelerinin kısaltılması, teknolojik bilgi ve donanım eksikliğinin giderilmesi, öğretmenin çocuğu takip etmesi gibi öneriler de görülmüştür.

İlgili araştırmalara bakıldığında, Alisinoğlu, Karabulut, Türksöy'un (2020) araştırmalarında Covid-19 salgın sürecinde ailelerin, uzaktan eğitim süreci hakkında öğretmenler tarafından bilgilendirilme beklentisi olduğu belirtilmiştir. Özdoğan ve Berkant'ın (2020) Covid-19 salgın döneminde uzaktan eğitime ilişkin görüşleri incelediği araştırmada internet ve bilgisayar gibi uzaktan eğitim sağlayacak kaynaklara erişimin sağlanarak fırsat eşitliğinin oluşturulması, sistemsel altyapının güçlendirilmesi, ders sayılarının azaltılması gibi önerileri tespit edilmiştir. Luo ve arkadaşlarının (2022) Çin'deki Covid-19 salgını sırasında sanal ev ziyareti deneyimlerini incelediği araştırmada, uzaktan eğitim sürecinde ailelerle sanal toplantılar sırasında bilgi alışverişinin ve sosyal-duygusal desteğin ev-okul öncesi ilişkileri desteklediğini ve geliştirdiğini bunun sürece dahil edilmesinin gerekliliği belirlenmiştir.

Bartan (2022) Covid-19 salgın sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik önerileri doğrultusunda veli ve çocuklara teknolojik malzeme ve materyal temini noktasında destek olunması gerektiği, uygulama sürecinde sürenin kısaltılması ve öğretmenlere ve velilere eğitimler verilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır. Anderson ve arkadaşlarının (2021) okul öncesi personelinin covid-19-salgını sırasında okul öncesi eğitime girişle ilgili deneyimleri ve yansımalarını incelediği araştırmada çocukları ve ebeveynleri uzaktan eğitim ile ilgili bilgilendirmenin gerekliliğinden bahsetmişlerdir. Gewin (2020) Covid-19 salgın döneminde öğretimsel olarak yaşanan problemlere ilişkin öğrenciler ile sık sık temas kurma, öğrenciyi derse katılıma ve geri bildirim davet etme, zor durumdaki öğrencilerin belirlenerek desteklenmesi gibi uzaktan öğretim süreci içerisinde ders içi aktif katılımın sağlanması ve etkileşimin artırılmasına yönelik öneriler sunmuştur. İlgili araştırmalarda mevcut araştırmanın ortaya koyduğu sonuçları desteklemektedir.

4.6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kişisel Deneyimleri

Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime yönelik kişisel deneyimleri üzerine olumlu ve olumsuz görüş bildirdikleri görülmüştür. Olumlu kategoride çoğunlukla yeni bilgilerin ve deneyimlerin keşfedilmesi gibi avantajlarına ulaşılırken olumsuz kategoride ise ağırlıklı olarak teknik aksaklıkların yaşanmasıyla motivasyonlarının düşmesi gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Alan yazına bakıldığında Aral ve Kadan'ın (2021) salgın sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemleri inceledikleri araştırmada da öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde kendilerini geliştirmek amacıyla araştırmalar yaptıkları, MEB tarafından sağlanan farklı etkinliklere katıldıkları ve meslektaşlarıyla beyin fırtınaları yaptıkları tespit edilmiştir. Gündoğdu (2021) okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarının incelediği araştırmasında öğretmenlerin, EBA sisteminde yaşanan teknik sorunları uzaktan eğitimin gerçekleşmesini engelleyen bir faktör olarak ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Prakapas ve arkadaşlarının (2021) Covid-19 sırasında okul öncesi öğretmenlerinin deneyimlerinin incelendikleri araştırmada, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine hazır olmadıkları, teknik bilgi ve donanım eksikliğinin olduğu görülmüştür. Phillips ve arkadaşlarının (2021) Covid-19 salgın sırasında okul öncesi öğretmenlerinin deneyimlerini inceledikleri araştırmada, öğretmenlerin çevrimiçi öğrenmenin güçlüğü, ailelerle iletişim problemleri, eğitimin kalitesi ve iş yükü gibi olumsuz etkiler yaşadıkları görülmüştür. Avcı ve Akdeniz (2021) yaptıkları araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitime uygun hazırlık konusunda ve uzaktan eğitimleri yürütmekte zorluk yaşadıklarını tespit etmiştir. Benzer şekilde Yıldız ve Şahin de (2022) salgın sürecinde okul önce öğretmenlerinin görüşlerini inceledikleri araştırmada, öğretmenlerin eğitim öğretim

sürecinde belirsizliklerin yaşanmasından kaynaklı olarak yıprandıklarını ve çok fazla yorucu bir dönem geçirdiklerini ifade ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Yang ve Tsai'nin (2017) okul öncesi öğretmenlerinin çevrimiçi eğitime yönelik yaklaşımlarını inceledikleri çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin kendi bilgilerini yenilemeleri için fırsat sunarak yeni öğrenme deneyimleri ve anlayışları edindiklerini tespit etmişlerdir. Kim'in (2020) Covid-19 sırasında okul öncesi öğretmenlerinin deneyimlerini incelediği çalışmada, çevrimiçi iletişim araçlarıyla küçük çocukların gelişimini ve öğrenmesini en iyi şekilde nasıl destekleyebilecekleri konusunda düşünerek yeni deneyimler elde etmelerine fırsat sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. İlgili çalışmalarda da görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kendi deneyimlerini hem olumlu hem de olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmüştür.

5. SONUÇ

Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde hangi etkinlik türlerini uyguladığı, öğretim yöntem ve teknikler ile dijital ve somut materyal olarak neler kullandıkları, çocukların gelişim alanlarına etkisi ve önerileri ortaya koyulmuştur.

Araştırmanın birinci alt amacı olan okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları etkinlik türlerine bakıldığında, en çok %82,4 ile oyun etkinliklerine yer verildiği görülmüştür. Araştırmadan elde edilen verilerde okul öncesi öğretmenlerinin en az %11,8 ile drama etkinliklerine yer verdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt amacı olan okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları öğretim teknik, yöntem ve materyallere bakıldığında en çok %88,2 ile gösterip-yaptırma yöntemi kullanıldığı görülmüştür. Bu orana en yakın olarak %76,4 ile soru-cevap yöntemini kullandıkları tespit edilmiştir. En az kullanılan öğretim teknik ve yöntemi ise %5,9 ile örnek olay yöntemi ve işbirlikçi öğrenme yöntemi olduğu ifade edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde tercih ettikleri somut ve dijital materyaller ile eğitim ortamlarına bakıldığında; somut materyallerden en çok %58,8 ile doğal materyalleri kullandıkları görülmüştür. Doğal materyaller olarak özellikle meyveler ve baklagillerden yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Dijital materyallerden en çok %41,2 ile web 2.0 uygulamalarını kullandıkları görülmüştür. Bu uygulamaları ise Wordwall, Jiksav, Quiever, Uniter, Canva vb. şeklinde ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim ortamında kullandıkları program ise en çok 52,9 ile Zoom olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde çocukların çevrimiçi etkinliklere katılımları hakkında görüşlerine bakıldığında en çok 64,7 ile olumsuz görüş bildirdikleri görülmüştür. Olumsuz görüşlerde en çok %23,5 ile odaklanma problemleri yaşandığına ulaşılmıştır. Öğretmenlerden %35,3'ü ise olumlu olarak aktif katılımın sağlandığını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan okul öncesi öğretmenlerin uzaktan eğitimin çocukların gelişim alanları üzerine etkisi hakkındaki görüşlerine bakıldığında en çok %52,9 ile kaba ve ince motor becerilerin kazandırılmadığı görüşü tespit edilmiştir. Bu görüşün ardından %41,2 ile iletişim sorunları, kendini ifade etmede yetersizlik, sosyalleşememe ve olumsuz akran ilişkilerinin ifade edildiği görülmüştür. Öğretmenler %5,9 ile çocuklara olumlu anlamda katkıları olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın beşinci alt amacı olan okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitimin verimliliğini arttırmaya yönelik görüşlerine bakıldığında farklı kategorilerde öneriler sundukları görülmüştür. Öğretmenlerin en çok %52,9 ile çocuklara ön bilgilendirme yapılmasını ifade etmişlerdir. Bu görüşün hemen ardından %47,1 ailelere ön bilgilendirme yapılmasını ifade ettikleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın altıncı alt amacı olan okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kendi kişisel yeterlilikleri yönündeki görüşlerine bakıldığında olumlu ve olumsuz görüşler bildirdikleri görülmüştür. Olumlu görüşlerde en çok %41,2 ile yeni deneyimlerin keşfedilmesi görüşüne ulaşılmıştır. Olumsuz görüşlerde ise en çok %64,7 ile teknik aksaklıkların yaşanmasına değindikleri tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde en fazla oyun etkinliklerini tercih ettikleri, yöntem olarak en çok gösterip yaptırma yöntemini ve teknik olarak ise en

çok soru cevap tekniklerini kullandıkları, materyal olarak en fazla doğal materyallere yer verdikleri ve uzaktan eğitim sürecini Zoom programını kullanarak gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin hem uzaktan eğitime yönelik hem de uzaktan eğitimin çocuklar üzerindeki etkisine yönelik çoğunlukla olumsuz görüş bildirdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik önerilerine bakıldığında ise hem ailelere hem de çocuklara ön bilgilendirmeler yapılması yönündeki önerileri tespit edilmiştir.

7. ÖNERİLER

Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime yönelik okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği bu araştırmanın ilgili araştırmaların kapsamını genişlettiği düşünülmektedir. Ancak araştırmanın bazı sınırlılıkları vardır. Araştırmanın katılımcıları Eskişehir ilinde iki bağımsız anaokulu ve bir ilkokul bünyesinde görev yapan 17 okul öncesi öğretmenini ile sınırlıdır. Araştırmanın sınırlılıkları ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- Farklı bölgelerde ve illerde daha fazla öğretmen ile uzaktan eğitim süreci içerisinde yaşanan sorunların neler olduğunu belirlemek amacıyla daha geniş örneklem üzerinden araştırmaların yapılması sağlanabilir.
- Bu araştırma nitel araştırma yönteminden görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bundan sonraki yapılacak olan araştırmalarda nitel araştırmanın diğer veri toplama yöntemleri kullanılarak ve nicel araştırmalarda yapılarak araştırmadan elde edilen bulguların doğrulanması önerilebilir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde dijital teknoloji kullanımına yönelik kendini geliştirebilmesi, etkinlik planlama, farklı strateji, yöntem, teknik kullanımı konusunda ile ilgili bilgi ve becerilerini arttırmaya yönelik hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenebilir.
- Dijital teknoloji kullanımı ile gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlerin desteklerini sağlayacak broşür, afiş ve eğitim hizmetleri düzenlenebilir.
- Uzaktan eğitim sürecinin daha verimli geçirilmesini sağlamak amacıyla velileri bilgilendirmeye ve öğretmen-veli işbirliğini sağlamaya yönelik yönetimsel tedbirler alınabilir,
- Okul öncesi öğretmenlerinin farklı yöntem ve tekniklerle çocukların aktif katılımını sağlayacak etkinlikler hazırlayarak odaklanma problemlerini en aza indirgeyebilmesi sağlanabilir.
- Üniversitelerin okul öncesi öğretmenliği lisans bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarına dijital teknoloji kullanımı ile ilgili derslerin içerikleri genişletilebilir ve seminerler verilebilir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreci içerisinde nitelikli uygulamalar yapabilmelerini sağlayacak örnek etkinlik planları ve uygulamaları geliştirilip öğretmenlerle paylaşılabilir.
- Uzaktan eğitim süreci içerisinde çocukların ekran kullanım süreleri göz önünde bulundurularak planlamaların yapılması önerilebilir.
- Ekran bağımlılığı gibi sağlık açısından tehdit oluşturabilecek sorunların önlenmesi için ders süreleri minimum seviyede tutulacak şekilde planlanabilir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin de önerileri dikkate alınarak mevcut okul öncesi eğitim programı dijital eğitime de kapsayacak şekilde göre revize edilebilir, EBA ve dijital materyaller zenginleştirilebilir, teknolojik bilgi ve donanım eksikliği giderilebilir.

BEYAN

“Covid-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına Yönelik Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi” isimli makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Acar, E. A., Erbaş, Y. H., & Eryaman, M. Y. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 31-54.

- Akkaş Baysal, E., Ocak, G. & Ocak, İ. (2020). Covid-19 salgını sürecinde okul öncesi çocuklarının EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 185-214.
- Alışınanoğlu, F., Türksoy, E., & Karabulut, R. (2020). Pandemi sürecinde çocukluk dönemi korkuları. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 6(14), 447-56.
- Altın, F., & Gündoğdu, K. (2021). Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi: sorunlar ve öneriler. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 577-592.
- Aral, N., & Kadan, G. (2021). Pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemlerin incelenmesi. *Karşehir Abi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 99-114.
- Arar, A. (1999). *Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi, uzaktan eğitim uygulama modelleri ve maliyetleri*. Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu. Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı, Ankara.
- Arı, M. & Tuğrul, B. (1996). Okul öncesi eğitim. *Millî Eğitim Dergisi*, (132), 68-69.
- Avcı, F., & Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154.
- Balat, G. U., Bilgin, H., & Özdemir, A. A. (2012). 5-6 yaş çocukları için öğrenme stilleri ölçek geliştirme çalışması. *İlköğretim Online*, 11(2), 479-490.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Bartan, S. (2022) Okul öncesi öğretmenlerinin Covid 19 pandemi döneminde uygulanan uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 1-24.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Baştürk, S., Dönmez, G., & Dicle, A. N. (2013). Geçerlik ve güvenilirlik. S. Baştürk (Ed.) *Bilimsel araştırma yöntemleri*, (ss.161-194). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Beşpınar, F. U. & Aybars, A. İ. (2013). *Erken yaşlarda çocuk refahı ve kadın istihdamı politika belgesi*. Ankara: UNICEF Yayınları.
- Clarke, J., Kipping, R., Chambers, S., Willis, K., Taylor, H., Brophy, R., ... & Langford, R. (2021). Impact of Covid-19 restrictions on preschool children's eating, activity and sleep behaviours: A qualitative study. *BMJ open*, 11(10), 4-7.
- Cordovil, R., Ribeiro, L., Moreira, M., Pombo, A., Rodrigues, L. P., Luz, C., ... & Lopes, F. (2021). Effects of the Covid-19 pandemic on preschool children and preschools in Portugal. *Journal of Physical Education and Sport*, 21, 492-499.
- Çoban, S. (2013). *Uzaktan ve Teknoloji Destekli Eğitimin Gelişimi*. XVI. Türkiye'de İnternet Konferansı, İstanbul.
- Dereobalı, N., & Özcan, M. (2018). Erken çocukluk döneminde yapılandırılmamış materyallerle hikaye oluşturma'nın önemi. *Dil Dergisi*, 169(1), 51-66.
- Duran, M. (2021). The effects of Covid-19 pandemic on preschool education. *International Journal of Educational Methodology*, 7(2), 249-260.
- Erkoca, M. C. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisi-bir çalışma. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 148-163.
- Ersan, Ş. (2020). Okul öncesi eğitimi anlamak. Z. Seçer Şahin (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, (ss.16-20). Ankara: Eğiten Yayıncılık.
- Evcen, S. N. (2022). *Okul öncesi dönemde pandemi sürecinde çocukların oyun hakkına ilişkin öğretmen görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Gewin, V. (2020). Five tips for moving teaching online as Covid-19 takes hold. *Nature*, 580(7802), 295-296.

- Göktaş, İ., Gülay Ogelman, H., & Güngör, H. (2020). *Covid-19 sürecinde 5-6 yaş çocuklarının online eğitim imkânlarına yönelik anne-baba görüşleri*. 5. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Adana.
- Göllü, Ö. Ö. (2018). Anaokulunda kullanılan öğretim yöntem ve teknikler. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 3(3), 4-6.
- Gündoğdu, S. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarının incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(35), 1860-1862.
- Idioga, N., Berasategi, N., Eiguren, A., & Picaza, M. (2020). Exploring children's social and emotional representations of the Covid-19 pandemic. *Frontiers in Psychology*, 1952, 16-18.
- İşman, A. (1998). *Uzaktan Eğitim*. Sakarya: Değişim Yayınları.
- Karademir, A., Kartal, A., & Türk, C. (2020). Science education activities in Turkey: A Qualitative comparison study in preschool classrooms. *Early Childhood Education Journal*, 48(3), 285-304.
- Karp, P., & McGowan, M. (2020). Clear as mud: schools ask for online learning help as coronavirus policy confusion persists. *The Guardian*, 1(1), 261-307.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Kaymak Eren, S., Çakmak Teloğlu, Ş. K. & İlhan, T. (2017). Türkiye'de erken çocukluk eğitimine uluslararası bir bakış: OECD karnesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(ERTE özel sayısı), 125-149.
- Kırık, M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, (21), 73-94. doi: 10.17829/midr.20142110299
- Kim, J. (2020). Learning and teaching online during Covid-19: Experiences of student teachers in an early childhood education practicum. *International Journal of Early Childhood*, 52(2), 145-158.
- Koçyiğit, S., & Baydilek, N. B. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının oyun algılarının incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1-26.
- Konca, A. S., & Çakır, T. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile okul öncesi eğitimden ilkokula geçiş hakkında veli görüşleri. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(2), 520-545.
- Kunduracı, H. K. Ö., & Yaralı, K. T. (2022). Examining the leadership skills of preschool children in terms of emotion expressiveness and self-regulation skills. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 11(2), 294-306.
- Kuset, Ş., Özgem, K., Şaşmacıoğlu, E., & Güldal, Ş. (2021). Evaluation of the impact of distance education on children in preschool period: teachers' opinions. *Near East University Online Journal of Education*, 4(1), 78-87.
- Luo, W., Berson, I. R., & Berson, M. J. (2022). Enhancing preschool-home collaboration: lessons from virtual home visit experiences during the COVID-19 outbreak in China. *Early Years*, 42(1), 119-135.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2013). Okul öncesi eğitim programı. Ankara. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden 10 Haziran 2022 tarihinde alınmıştır.
- Ogelman, H. G., Güngör, H., & Göktaş, İ. (2021). Covid-19 ve yeni dönemdeki okula uyum süreci: Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 10(1), 11-24.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın sibirli yılları: okul öncesi dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Oktay, A. (2007). *Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş projesi*. İstanbul: Neta Yayıncılık ve Reklam Hizmetleri.
- Özakbaş, S., Baba, C., Doğan, Y., Çevik, S., Özçelik, S., & Kaya, E. (2022). Comparison of SARS-CoV-2 antibody response after two doses of mRNA and inactivated vaccines in multiple sclerosis patients treated with disease-modifying therapies. *Multiple Sclerosis and Related Disorders*, 58, 103486.
- Özdoğan, A. Ç., & Berkant, H. G. (2020). Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 13-43.
- Phillips, L. G., Cain, M., Ritchie, J., Campbell, C., Davis, S., Brock, C., ... & Joosa, E. (2021). Surveying and resonating with teacher concerns during Covid-19 pandemic. *Teachers and Teaching*, 1-18.

- Pınar, M.A. & Dönel-Akgül, G. (2020). The opinions of secondary school students about giving science courses with distance education during the Covid-19 pandemic. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 10(2), 461,486.
- Railienė, A., Merfeldaitė, O., & Prakapas, R. (2021). Covid-19 lessons: experience in organization of distance pre-school education. *Digital Education Review*, (40), 141-153.
- Rostad, C. A., Kamidani, S., & Anderson, E. J. (2021). Implications of SARS-CoV-2 viral load in children: getting back to school and normal. *JAMA Pediatrics*, 175(10), 5-6.
- Sönmez, S. (2011). Yaratıcı drama yöntemiyle bir oyun metninin Brecht dramaturgisine göre incelemesi. Bitirme Projesi. *Ankara: Çağdaş Drama Derneği*.
- Stites, M. L., Sonneschein, S. & Galczyk, S. H. (2021). Preschool parents' views of distance learning during Covid-19. *Early Education and Development*, 32(7), 923-939. doi: 10.1080/10409289.2021.1930936
- Tangüner, D. (2017). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeyi ve anksiyete düzeyi* (Yüksek lisans tezi). Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Tavşancıl, Ezel & Aslan, A. (2001). *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Thomas, L., Howard, J. & Miles, G. (2006). The effectiveness of play practice for learning in the early years. *Psychology of Education Review*, 30(1), 52-58.
- Thompson, S. C. (1993). *Natural materials: Creative activities for children, Preschool-Grade 5*.
- Tuğrul, B. (2006). Okul öncesi dönemde düşünme becerilerinin gelişmesinde yaratıcı bir süreç olarak drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(2), 67-80
- UNICEF. (2020). What have we learnt?: Overview of Findings from a Survey of Ministries of Education on national Responses to Covid-19. UNICEF, World Bank, Paris, New York, Washington D.C.
- Yang, Y. F., & Tsai, C. C. (2017). Exploring in-service preschool teachers' conceptions of and approaches to online education. *Australasian Journal of Educational Technology*, 33(1) 9-12.
- Yaşar, M. (2018). Nitel araştırmalarda nitelik sorunu. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 55-73.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Güncellenmiş 12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B. (2021). Preschool education in Turkey during the Covid-19 pandemic: A phenomenological study. *Early childhood education journal*, 49(5), 947-963. doi: <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01153-w>.
- Yıldız, E., & Şahin, K. (2022) Covid-19 pandemisi sürecinde okul öncesi öğretmenleri: yaşanan sorunlar. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 33-57.
- Yılmaz, Y. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş grubu çocukları için okul olgunluğu kontrol listesi geliştirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yürek, E. (2021). *Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine yönelik okul öncesi öğretmenlerinin ve alandaki akademisyenlerin görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Zembat, R., Tosun, D., Çalış, N. B., & Yılmaz, H. (2020). Okul öncesi eğitimde doğal ve artık materyallerin kullanımına yönelik öğretmen görüşleri. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 19-32.
- Zhao, S., Lin, Q., Ran, J., Musa, S. S., Yang, G., Wang, W., ... & Wang, M. H. (2020). Preliminary estimation of the basic reproduction number of novel coronavirus (2019-nCoV) in China, from 2019 to 2020: A data-driven analysis in the early phase of the outbreak. *International journal of infectious diseases*, 92, 214-217.